5

D. D.

DISSERTATIO MEDICO-BOTANICA,

SISTENS

SPECIFICA CANADENSIUM,

QVAE,

CONSENSU AMPLISS. FACULT. MEDICAE
IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI

PRAESIDE

VIRO NOBILISS. ATQVE EXPERIENTISS.

DN. D. CAROLO LINNAEO,

S:AE R:AE MAJ:TIS ARCHIATRO
MED. ET BOTAN. PROF. REG. ET ORD. ACAD. IMP. N. C. PETROPOL. LOND. MONSPEL. BEROLIN. TOLOS. FLORENT. STOCKH. ET UPS. MEMBRO

NEC NON

EQVITE AURATO DE STELLA POLARI

PUBLICO EXAMINI SUBMITTIT

JOHANNES VON COELEN

VESTRO-GOTHUS

R. A. S. ADSCRIPTUS

IN AUDITORIO CAROLINO MAJORI D. xix Junii

ANNI MDCCLVI.

H. A. M. S.

SCARAE.

A

MONSEIGNEUR LE BARON FREDRIC DE FRISENDORFF,

Gouverneur de la Province de Veſtmanland et Commendeur de l' Ordre Royal de l' etoile du Nord,

MONSEIGNEUR,

Si je me repréſentois en Vous, MONSEIGNEUR, l' elevation du Rang préferablement à la grandeur de Vôtre ame, ce ſeroit ic

une vraïe temerité que de Vous écrire, quelque plausible qu'en fût le sujet; mais sachant qu'il n'y a rien de plus naturel aux coeurs genereux, comme le Vôtre, que de condescendre aux besoins d'autrui; j'ose me flatter en Vous du lustre que demande ce petit ouvrage & de la grace, avec laquelle Vous m'avez autrefois enhardi, de me présenter devant Vous, & d'où j'ai à me dire avec une très profonde Veneration

MONSEIGNEUR

Vôtre très humble & très obeïsant
devoüe serviteur
JEAN de COELLN,

Rätt så! min Bror, låt se Du visar,
At dygd bor i en uplyst siäl:
Din Morfars mandom Du då prisar,
När Du Din sak försvarar väl.
Skiönt Du med Hielm och Skiöld ej står,
Som han, och hurtigt bälte spänner
Med Rysz, Cossak och Bardags männer;
Dock vet jag, hvad jag om Dig spår.

Du fruktar Dig ej för de pilar,
Som flyga ifrån Baldurs slått.
Mig tycks se Pallas hur Hon ilar,
At gifva Dig Din heders-lått:
En lön, som hon, för trägen id,
Åt sina vänner plägar dela.
GUD låte sällhet Dig ej fela,
Men följa Dig i all Din tid!!!

H. M.

I. N. J.

Caput I.

§. 1.

Quemadmodum vita est omnium possessionum humanarum longe carissima, omnique opum vi facile major censenda; ita illa quoque scientia, quae vitae excubias agit est omnino, saltim esse deberet, reliquis eo potiori jure anteferenda, quo verius olim dixerit insuper Plinius *quod Medicina etjam Imperantibus imperet.*

Hinc divinum Machaonium munus, maximi habitum est inde ab antiquissimis retro seculis, interque gentes sapientissimas summo studio, curaque summa, exercitum, immo hoc quoque sollicitius cultum frequentatumque, quo intimius ipsi necessitati mortalium innitatur, & sola duntaxat indigentia, casuque sæpius fortuito, patescat atque miseriae nostrae opitulando sibi constet.

Quamprimum enim homines, pro solenni more suo, morborum violentia in discrimen vitae sese adductos viderunt, certe nihil non moliti, innumera pro recuperanda salute tentarunt remedia, & licet perplurimis ceciderint

experimentis, ſaltem aliqua eorum ſucceſſu ſuo non caruere; Quibus cognitis, rata tenuerunt, illaque aliis, cum iisdem morbis conflictantibus in conſilium dederunt; unde Graecis quondam in religione fuit, praeſidia, quibus periclitanti ſanitati feliciter opem tulerant, tabulis inſcribere, easque in templo *Aeſculapii* ſuſpenſas ſervare. Quid? quod nulli genti inſolens, immo vero ruſticolis usque adeo familiaris fuit ejuscemodi medicina, ut medicamenta iſthaec euporiſtica, tanquam cimelia pretioſiſſima, inter bona haereditaria coeperint numerari, et veluti res, a parentibus liberis legandae, reputari, auro gemmisque facile aequipollentes. Sic empirica haec medendi ratio reliquae medicinae viam ſtravit.

§. 2.

Hi vero, qui talium medicaminum aliquali penu gaudebant, poſtmodum Medici ſalutari ſveverunt, quorum quidem opera primum in eo fuit occupata, ut pharmaca ſua in claſſes rite diſpeſcerent, artemque in formam ſcientiae quodammodo redigerent, quamobrem obſervationes ex diſſectione demortuorum petitas inſtituendo, *Anatomen* invexerunt. Tum corporum vivorum functiones examinando, *Phyſiologiae* natales dederunt; animumque ad harum functionum viciſſitudinem advertentes, earundem ſigna diagnoſtica computando, *Semeioticam* prodiderunt; Ad haec naturae veſtigia prementes, rerumque naturalium qualitates et vires indagando, *Scientiam Naturae* condiderunt et *Materiam Medicam* digeſſerunt; denique probando corpora per ignem & menſtrua, *Chemiam* ſtiterunt; tandemque illorum mixtura & praeparatione *Pharmaciam* exaedificarunt; quibus omnibus, multaque alia induſtria factum eſt, ut provincia Medicorum, e tenellis initiis orta, diuque arctiſſimis circumſcripta limitibus, mirifice dilatari atque nobilitari coeperit.

§. 3.

Poſtquam Medici tantum ſtudii & indefeſſi laboris in rem ſuam contulere, committere noluerunt, ut principia deſiderarentur, quibus ſcientia, quo fieri poſſet, facillime addiſceretur, penitiorque cognitio, veluti per compendia, Podalirii filiis contingeret; itaque fuere, qui et huic negotio navarunt operam, *Dogmaticorum* nomine inſigniti. Verum enim vero, quum nimia laterent ſenſibus humanis, ſuppetiae eorum non tam inutiles, quam incertae dubiisque gravioribus obnoxiae, viſae ſunt, unde Sectae perplurimae propullularunt, quarum quibusdam aſſeclis perſvaſum fuit *Laxum* & *Strictum*; aliis *Acidum* & *Alcali*; aliis vero *Bilem* & *Pituitam*; nonnullis autem *Signaturam externam*; nae aliis alia, prima & decretoria principia fore; nulla vero nec temere laudanda, neque acriter vituperanda.

§. 4.

Fuerunt interea tantum non omnes, qui Medicinam Empiricam amplexantes experti ſunt, haud raro evenire, ut idem Medicamentum in uno eodemque morbo non omne punctum ferre valeret, quamobrem, ignoratis adhuc plerisque morborum ſpeciebus, ſingula illa Medimenta combinare coeperunt, quae in parili morborum genere, antea ſalutaria eſſe noverant, videlicet rati: ubi unum dato caſui non ſufficeret, ſaltim alterum ſucceſſu non casſum eſſe futurum; ſed opinamur, compoſitionem ejusmodi Medicamentorum tantum inverti, & a natura ſua ſimplici alienari, quantum guſtui aut odori diſcriminis praeberet forma eorundem mixta. Fuit hoc tum error popularis, et eſt etjamnum inſignis, quantum eicunque ſeſe demum oppoſuerint Medici præſtantiſſimi, nec brevi forſan continget, ut radicitus exſtirpetur.

§. 5.

Neque vero defuere Medici, qui a Symptomatibus

ad Therapiam morborum concludentes, fere in hunc modum argumentati sunt; ut quemadmodum nullus effectus morbi daretur sine ratione sufficienti vel caussa sua, ita fieri nequiret, quin tantum ipsi caussae decederet, quantum symptomati cuique compescendo operae adferret Medicus; itaque, quo quis majorem Symptomatum exercitum profligare valeret, hoc is quoque callentior existimaretur; & est haec, qua maximam partem, facies hodiernae Medicinae nostrae tantopere florescentis. Verum tamen, si rem propius intueamur, invenerimus facile Medicinam isthanc, saepius palliativam esse, & non raro neutiquam genuinam. Sic e. g. si quis Febrem intermittentem adoriretur, medicamento adversus hunc morbum specifico plane destitutus, & sub ipso frigore cordialia subministraret ad sublevandas vires vitales; acida vero et refrigerantia sub calore, ad arcendam diathesin phlogisticam; & paregorica denique sub ipso sudore propinaret medicamina, annon ille fideliter peccasse diceretur? Sic is quoque crimine difficulter liberaretur, qui in Dysenteria uteretur opio ad tollendos spasmos, dein obstipantibus remediis ad sistendam evacuationem, vel consolidantibus ad exulcerationes internas resarciendas; & haec de aliis similibus dicta sunto.

§. 6.

Sed Empirica Medicina, quam Medici antiquiores, per eruditum fastum, usque adeo contemnebant, ut Empiricum & Agyrtam pari lapillo notarent, simpliciori methodo contenta, in febri intermittente praescriberet corticem amarissimum Chinae, utpote totam istam rem certo certius confecturum, ac in dysenteria rhabarbarum rotunde ordinaret, licet non nosset rhabarbarum hoc officio fungi: aut evacuando caussam morbificam; aut etjam acaros occidendo, uti in scabie; aut amaritie acidum frangendo; aut

deni-

denique praeservando a putredine amaritie sua, similibusque.

§. 7.

Tandem convenit inter Medicos hodiernos, quod, quo propius Medicina accesserit ad nativam simplicitatem, eo altius illa evecta putetur; nam in id consenserunt dudum Viri maximi nominis, ut ars salutaris, haud aliter ac Physicorum scientia crevit, comite experientia, sola rerum magistra, mactetur. Scilicet intellexerunt Medicorum acutissimi, quam parum in usus communes contulerint casus medicinales practici, e libris Doctorum depromti; ne dicam quam abnormes fuerint quorundam magistellorum formae sesquipedales, ut eorum argumentationes taceam, qui, per indicationes nimis videndo, nova indies excogitarunt medicamenta; hi, inquam, quam moleste seduli exstiterint, neminem Medicorum fugere potest, qui ingentem medicaminum molem, Pharmacopoliis nostris illatam, oculo, quod ajunt, fugitivo solummodo introspexerit.

Restat igitur nobis, quos copia inopes fecit, ut rem quasi de novo ordiamur, & medicamenta saepe a gentibus, alias rudissimis, petamus, quorum tamen intelligentia, quod, nescio an sat custodite dixerim, vel in eo totam eruditionem nostram vincit, quod non solum medicina simplicissima contenti fuerint, sed eas etjam medelas per multas generationes sartas tectasque servarint, quas labascenti valetudini admoverunt, usuque felici comprobarunt; incertas vero contemserint, aut etjam oblivioni tradiderint.

§. 8.

Ceterum, quae vulgo per Europam frequentari solet simplicior Medicina, diligentia Medicorum fere omnibus dudum innotuit; inprimis autem Botanicis adcurantibus,

 tibus,

tibus, factum est, ut, dum ad singulas cujusqve Provinciae plantas usus earum apud incolas regionis receptos notarunt, nos jam fere nihil lateat; quamobrem sicubi incrementa hujus medicinae ampliora exspectentur, e re omnino erit, extra Europam tendere, immo ferissimas adire gentes, ut, quod illis proficuum vel salutare judicatur, sedulo cognoscamus, nimirum hac ratione medicinam olim summopere locupletatam esse constat. Nam postquam Scientia Naturae, cum incredibili emolumento suo, in *America septentrionali* adamari coepit, naturae mystae ibidem commorantes, otio suo non indignum judicarunt studium conquirendi vires et usus variarum herbarum, etjam ab Americanis barbaris receptarum; gratulabundi accepimus bene multa, illaque incomparabilia medicamenta, quae bono publico partim dicarunt Viri Clarissimi *Coldenus* & *Kalmius*, partimque *Bartramus*.

§. 9.

Est hic BARTRAMUS colonus Pensylvaniae, Philadelphiae accola, Botanices cultor indefessus, qui varias plantas pulcherrimas non solum detexit, sed eas etjam ad *Coldenum*, *Collinsonium* & *Gronovium*, aliosque transmisit, & praeterea seminum plantarum Americae septentrionalis annua collectione Angliae hortos ditavit. Ille nuper nobis dedit observationes nonnullas circa virtutem quorundan βοτάνων Americae septentrionalis, anglice consignatas sub titulo *Bartram's Appendix containing descriptions, Virtues, and uses, of sundry Plants of these Northern Parts of America; and particulary of the newly discovered Indian Cure for the veneral Disease.* At vero, quum hoc Meletema, paginis tantummodo 7. in 8:vo inclusum, cuivis Medico forte non obvium sit, & idiomate peregrino conscriptum, inoffense forsitan non legatur; me operam Lectori haud injucundam navasse crediderim, si idem illud Romana

veſte indutum, publicae luci dedero, pariterque nonnullarum aliarum vires plantarum, recens in America ſeptentrionali detectarum, adjunxero.

Caput II.

BARTRAMI APPENDIX.

„*Continens deſcriptiones, vires & uſus variarum Americae ſeptentrionalis plantarum, inprimis autem Indorum therapiam Luis Venereae, nuper detectam, ſiſtens.*

1. ARALIA (*racemoſa*), aliis Spikenard, aliis vero Liquiritia pratenſis adpellata, racemos baccarum fert grandes, menſe ſeptembris matureſcentes, eſu dulces & perſalubres victu. Radix balſamica indole ſua commendatur, et ab incolis ad ſananda ulcera recentia adplicatur, ſcilicet, coquunt illam, ſenſim affundendo aquam fontanam, cujus maſſa fit Extractum quoddam mucilaginoſum, uſibus eorum feliciter inſerviens. Praeterea radice maſticata, ſuccus deglutitus dolores lumborum tollere dicitur. *vid. N.* 24.

2. ARALIA (*nudicaulis*) vulgo Sarſaparilla nuncupata, radicem longam habet repentem, hiſpanicae haud abſimilem, etjamſi planta eſt ab illa diverſa, inſignisque uſus. Hujus enim decoctum pro potu ordinario quotidie propinatum, ad depurandum ſangvinem, & hydropem medendum, praecipuae virtutis eſt & efficaciae, laudaturque uſus ejus externus in curanda eryſipelate, itemque in ſanandis ulceribus perplurimis. *vid. N.* 23.

3. ERIGERON a nonnullis contra morſus ſerpentum uſitata eſt planta. Effloreſcit tempore verno ad inſtar Bellidis, altitudinem pedis circiter attingens. Radix ſub ipſa ſuperficie terrae ſerpit, tenuibus fibris ſeu filamentis interſtincta; eſtque guſtu calida. Indi radicem

hanc

hanc incisam, contusam, tumoribus duris frigidis dissolvendis admovent. (*An Erigeron Philadelphicum?*)

4. SAURURUS (*cernuus*), apud Germanos nonnullos nomine Aristolochiae venit, vel ideo forte, quod figura foliorum utriusque consimilis videatur. Locus ejus natalis est humidus, & spicam longam gerit floris albi. Radix spongiosa, instar junci, in superficie terrae subsistit. Haec, si in modum cataplasmatis bubonibus mammarum adplicatur, vim suam maturandi & sanandi mirifice probabit. Folia ejus siccata & in infuso assumta, in doloribus pectoris & dorsi valde proficua erunt. *Radices molliunt, digerunt, maturant, discutiunt; paregoricae sunt. Clayl. virg.* 153.

5. COLLINSONIA (*canadensis*), Planta est quinque pedes alta, quae quum decidere coeperit, aut post messem, odorem spargit a fragrantia lupuli non multum alienum. Semina *Salviae* (sagesead) perquam similia habet. Adpellatur praeterea a quibusdam incolis *Horseweed*, vel ideo forte, quod equi illa avide vescantur, vel etjam, quod ulcera dorsi excoriati probe medeatur. Radix solida est & nodosa multumque commendatur in secundinis retentis, si incisa coquatur decoctumque bibatur. *vid. N.* 22.

6. *Chelidonium s.* SANGVINARIA (*canadensis*) ab Indigenis *Reedroot*, seu *Turmerick* vocatur. Folia contusa succum praebent flavum instar Chelidonii majoris. Flores albi primo vere germinant. Radix siccata & in pulverem redacta in Ictero commendatur a Domino Coldeno. Dosis erit ℈j in cerevisia secunda. Alias etjam adversus morsum Crotalophori adhibetur.

7. *Virga aurea* seu species illa virgae aureae (Golden Rod) in morsibus Colubri tantopere celebrata, est species elegantissima, habetque caulem tenuem, purpureum, pedem unum altum, spica floribus flavissimis, tertiam

circite

circiter plantae altitudinis partem aequantibus ornata. Hi flores ex alis foliorum excrescunt, numero tres vel quatuor, in formam parvarum cristarum abeuntes. Laudatur haec ipsa tanquam efficacissima in morsibus Crotalophori; nempe herba infusa ejusque decocto hausto, ipsaque planta calida vulneri admota. Adhibetur quoque cum emolumento in intumescentia colli & cervicis, itemque in doloribus pectoris, ob virtutem suam humores viscidos potenter solvendi. (*An* SOLIDAGO *altissima, seu Virga aurea americana hirsuta, radice odorata Dill. elth.* 410. *t.* 304. *f.* 391.?)

8. *Jacea* (SERRATULA *spicata*), a nonnullis Throat-Wort, ob vires medendi collum exulceratum, adpellata. Radix crassitiem habet nucis *Heccory* tenuibus quibusdam filamentis intertextam. Caulis quatuor aut quinque pedes altus est, absque ullis ramis; foliis vero longis, arctis, alternatim ex ipso trunco progerminantibus. Flores versus apicem prominent, longa purpurea spica caulem circumdantes. Radix contusa et infusa decoctum praebet, vi sua calida discutiente cum emolumento in laesionibus colli laudandum, vel forma gargarismatis, vel etjam epithematis collo superinducatur.

9. UVULARIA (*perfoliata*) pro specie quadam Sigilli Salomonis pridem venditata, forte ob planorum foliorum mutuam similitudinem; sed caulis folia perforat, floresque pauciores flavescentes lilium quadantenus referre videntur. Pedem circiter unum alta est. Radix alba est, seseque in formam pedis corvi explicat, quamobrem etjam eodem nomine apud quosdam venire solet. Praestans est Radix, forma cataplasmatis, ad maturanda aperiendaque apostemata, praescripta. *vide N.* 26.

10. TRIOSTEUM (*perfoliatum*) in coloniis nostris septentrionalibus herba Doctoris *Tinkeri*; in Pensylvania

vero *Gentiana*, et regionibus auſtralibus, ubi in febribus acutis et intermittentibus uſurpatur, *radix febrilis* vocari ſolet. Nobis autem in pleuritide commendanda; ſed apud incolas novae Angliae pro emetico adhibetur, operatur potenter, ideoque robuſtioribus, uti ruſticis fortaſſe, praeſcribenda; tametſi nobile medicamen poterit eſſe, ſi ab artifice ſcienter commodatum fuerit etjam aliis. *Radicis pulvis, doſi mediocri exhibitus, adverſus febres omnes* intermittentes, *tutum, certum & minime fallax remedium. Clayt. virg.* 142.

11. *Blazing-ſtar*, (ALETRIS *farinoſa*) uti ab incolis inferioribus nominatur, ab aliis vero *morſus Diaboli* (Devil'sbit) utrinque ficta denominatione. Folia quatuor ſupra ipſa ceſpite expanſa ſurgunt e radice qualibet tres aut quatuor pollices (inches) longa & circiter unum lata. Menſe Junii caulem exſerit octo pollices altum cum ſpica floribus decorata ſex pollices longa. Uber eſt proventus ejus in partibus regionis noſtrae inferioribus, e ſolo pingui & ſicciori ſcatens. Radix alba eſt craſſitiei fere fiſtulae fumatoriae, guſtusque amariſſimi. Pretioſa haec radix venenoſae fermentationi mirifice reſiſtit, tormentaque illorum ſedat, ſi pulvis ejus ſumatur; vel etjam ſi ipſa radix contuſa & ſpiritu vini (Rum) ſaturata propinatur. Doſis erit cochlear unum, quavis vice, donec dolores remiſerint. *Radix antifebrilis & leniter cathartica morſumque Caudiſonae ſanat. Clayt. virg.* 151.

12. *Star-graſſ* (HELONIAS *bullata*) non multum a ſupra dicta abludere videtur, ſed folia geſtat arctiora, acutioraque et hieme praecipue magis flava. Locus natalis eſt humidus, et inter vaccinia (Hurtle berries), creſcitque abundanter in *Jerſey*, & in quibusdam *Penſylvaniae* ac *Marylandiae*, locis depreſſioribus. Decoctum ex radice paratum alvi tormina levare fertur.

13. LI-

13. LIRIODENDRUM (*Tulipifera*) communiter Populus dicitur. Hujus corticis Tinctura f. Essentia interne commendatur in febri ardenti, itemque in intermittenti. Inter boreales incolas vero celebratur ob usum in podagra & rheumatismo.

14. *Apocynum* (ASCLEPIAS *tuberosa*) e radice, quae altas radices agere solet, exsurgunt variae caules pilosi, circiter duos pedes alti, foliis arctis longis circumdati; In summitate eorum crescunt cristae latiores, floribus Aurantiorum colore nitentes, quibus succedunt siliquae longae seminibus planiusculis refertae; semina dum maturuerint, cumque siliquae dehiscere coeperint, Pappo coronata, ventoque afflata, avolant. Est autem haec planta insignis in sistendis haemorrhagiis. Radix in pulverem redacta propinetur in cochleari uno spiritus Saccharini; vel potius, uti Indi illa utuntur; Radix incisa contusa coquatur in aqua & hauriatur decoctum. *Petrus Kalmius* illam perutilem in passione hysterica praedicat.

15. ORCHIS radicem habet cepae magnitudini aequalem, uno vel binis foliis stipatam, per totam hyemem virescentibus, sex vel septem pollices longis, duosque latis, lineolis albis ab una ad alteram extremitatem striatis. Haec radix contusa & auribus admota otalgiam compescit & ad apostemata aperienda mirifice confert. (*An Arethusa bulbosa?*)

16. SAROTHRA (*Gentionoides*) vulgo Groundpine, Cupressus sylvestris vocatur. Crescit ut plurimum ad altitudinem palmi. Hujus tenues ramuli undique sparguntur ex unica parvula radice fibrosa prodeuntes, haud aliter ac nostrates (Penny-Royal), sed tenues sunt instar fili vel foliorum pini, unde etjam nomen sortita est haec ipsa planta. Minuti flores ejus flavi sunt, abeuntque in parvas siliquas rubras summitatibus ramulorum inhaerentes,

tes. Odor ejus graveolens eſt, uti folia pini olere ſolent. Locus natalis eſt ſolum vetuſtum argillaceum macrum. Excellenti virtute praedita eſt haec herba in unguentum redacta cum *Penny Royal*, *Hemlock*, & *Henbane*, vel etjam ſola in contuſionibus & contracturis, praeſertim ſi adhuc viridis adplicatur; Virium enim ſuarum magnam jacturam facit quamprimum flacceſcere coeperit, vel penitus emarcuerit.

17. *Elichryſum* (GNAPHALIUM *margaritaceum*) item Cotton-Weed aut *Sempervivum*. Frequentatur in balneis & fovendis tumoribus frigidis, contuſionibus & contracturis; miſceri quoque *Sarothra* aſſolet.

18. LOBELIA (*ſiphilitica*) memorabilis haec planta e radice fibroſa aſcendit ad altitudinem trium vel quatuor pedum, cum ſpica longitudinis fere pedis unius, floribus caeruleis, caulem undiquaque cingentibus, veſtita. Creſcit in locis pinguibus & umbroſis. Praeterea rarior eſt planta in multis partibus regionis. Doctiſſimus *Petrus Kalmius* (qui de hac Planta informatus eſt a Chiliarcha *Jonſſon*, hic vero ab Indis, larga praemiorum meſſe, ad revelandum ſecretum allectis, condocefactus) auctor eſt, radicem hujus herbae multo perfectius commodiusque mederi Siphilitidem, quam vel ulla praeparata mercurialia. Quamobrem etjam Indiani in univerſum omnes Canadenſes hac ipſa radice utuntur non ſolum pro ſe ipſis, ſed etjam pro Gallis, inter eos mercantibus, quantumcunque demum lue fuerint infecti. Recipiunt radicis Mp. I. coquunt in aquae ℔iij, decoctumque bibunt, incipiendo a ℥ß ſi aeger tenuioris fuerit conſtitutionis; hinc doſin augent quotidie, usque quo aegrotus vim decocti laxantem ferre poterit, ſique acciderit, ut purgationi ſuccumbat, ab uſu decocti deſiſtunt per unum vel alterum diem, tum redintegrant potionem, pro re nata, & prout tempus id

popo-

popofcerit, donec aegrotus tandem reconvaluerit. Quae dum aguntur, ipfo decocto lavant ulcera, fi qua fuerint; fed, fi profunda & putrida deprehenduntur, confpergunt eadem pulvere interioris corticis *Ceanoti americani* (Spruce-tree) quo citius exficcentur; at, fi malum fuerit inveteratum, fumunt decoctum *Ranunculi abortivi.* Veteranus quidam *Sachem* certiorem fecit Chiliarcham Johnfon etjam de alio quodam vegetabili, radice rubra, ramis variis tenuibus octo pollices, l. duos pedes longis, fpica florum alborum, in filiquas feminum nigras, quadratas abit. Hujus folia noftratium nonnulli, inquit *Sachem*, in infufo bibunt, nonnulli autem tabaco mixta fumant; hujusque radicis decoctum *Lobeliae* anteponendum effe contendit idem ille. Interim tamen certum eft, *Lobeliam* potisfimum frequentari, eamque porro ita felici fucceffu fuo probatam effe, quam quae maxime.

Sequitur fpecialius quoddam regimen, obfervandum circa ufum Lobeliae, in Siphilitide, Chiliarchae Johnfon *ab Indis communicatum.*

„*Decocti Lobeliae* aegroto propinantur circiter (gills „ij) quouis mane, ventre vacuo, ante prandium, ut et „vefpertino tempore cubitum eundi, dofi aucta vel im„minuta pro ratione virium aegrotantis. Die tertio bal„nea inftituenda funt, bis in die repetenda, usque dum „ulcera probe depurata fuerint, et quadantenus fanata, „tum lotio ifta fufcipi poteft femel tantummodo in die, „donec fymptomata penitus exfulent. Praeterea victus „femper debet effe tenuis e vegetabilibus, potusque tenu„iffimus, uti fere in quovis alio aegrorum regimine, ex„cepto Ptyalifmo. Sunt hae obfervationes f. cautelae mi„hi ab eodem ipfo communicatae, qui mihi totam hanc „reconditam rem adaperuit. *vid. N.* 38.

19. VERONICA (*virginiana*) e radice fibrofa producit,

ducit duos vel tres caules, a tribus ad quinque pedes altos, foliis tribus vel quatuor in uno articulo verticillatim coëuntibus ſtipatos; in apice cujusque caulis ſpica longa florum alborum eminente. Hujus radicis Mp. I. coctus in lactis ℔j (Pinte I.) illaque potata pro valido Emetico ab incolis inferioribus habetur.

20. EUPATORIUM (*perfoliatum*). Locus natalis eſt ſolum humidum. Caulis ipſa folia, quae ſcabra ſunt et acuta, permeat, et altitudinem fere duorum l. trium pedum attingit, ſeſeque verſus ſummitatem in ramos explicat, prolixum faſciculum florum alborum progignens, quibus ſuccedunt ſemina pappoſa a ventis diſpergenda. Haec herba cocta in aqua, ejusque decoctum hauſtum, pro Emetico in febribus intermittentibus commendatur, uſuque celebris eſt in fovendis membris dolore correptis.

Caput III.

COLDEN (*convallader*) Vir magnae auctoritatis apud Noveboracenſes Americae ſeptentrionalis, *plantas Coldinghamias in provincia Noveboracenſi Americes ſponte creſcentes deſcripſit in Act. Upſ.* 1743, 1744; quarum nonnullae mihi videntur eſſe memoratu dignae reſpectu earum virtutis therapeuticae.

21. VERONICA (*virginica*) 3. Decocto radicum hujus plantae frequentius utuntur Americani ad purgandam alvum.

22. COLLINSONIA (*canadenſis*) 8. Radix ad dolores poſt partum valere dicitur, quod in antecedentibus apud Bartramum confirmatur. *vid. N.* 5.

23. ARALIA (*nudicaulis*) 66. Radix odore et guſtu balſamico ab incolis frequenter uſurpatur pro Sarſaparilla, & in omnibus, quibus vulgo Sarſaparilla uſurpatur, effica-

efficacior eſt, (ut ſaepius expertus ſum) morbis. Corticem radicis contuſum indigenae vulneribus adplicant. *vid. N.* 2.

24. ARALIA (*racemoſa*) 67. Radix tuberoſa, craſſa ſucco lacteo, balſamica grato odore; in morbis ſtomachi et pectoris potiſſimum a noſtratibus uſurpatur. *vid. N.* 1.

25. ARALIA (*ſpinoſa*) 68. Cortex hujus guſtu fervidus eſt, et decoctum ejus ab Indis ad hydropem & morbos Rheumaticos uſu venit, et eorum exemplo ab incolis; Eſt inſigne ſudoriferum.

26. UVULARIA (*perfoliata*) 74. Radix cum aqua contuſa et ad vulnus morſus Crotalophori adplicata, in uſu eſt apud noſtrates. *vid. N.* 9.

27. VERATRUM (*luteum*) 80. Radix in uſu eſt apud noſtrates ad colicam.

28. RUMEX (*britannica*) 83. Haec planta eſt ſecretum magnum noſtris indigenis, ad ulcera phagedaenica, ad quod Chriſtianis revelandum quocunque pretio allici non potuerint; ſed felici caſu detectum. Ego etjam vidi *ulcus palati phagedaenicum*, in quo os palati pereſum erat cum ſucceſſu inopinato curatum, lavando ſolummodo ulcus decocto radicis & hauſtu ejus quotidie exhibito.

29. ACTAEA (*racemoſa*) 125. Dixit mihi Practicus Medicus ſe ſaepius uti hujus radicibus ad diſſolvendos tumores ſcirrhoſos forma cataplaſmatis adplicatis. Quidam vicinus tincturam radicis hujus (pro radice Araliae, foliis cordatis errore aſſumtae) exhibuit famulo ſuo, querenti de languore et laſſitudine ſpontanea; agitatus erat praeterea aegritudine maxima cum ſudoribus frigidis, tamen valetudinem priſtinam ſtatim recuperavit.

30. GERANIUM (*Noveboracenſe*) 161. Decoctum radicis hujus plantae ad dyſenteriam noſtratibus in uſu eſt.

31. EU-

31. EUPATORIUM (*purpureum*) 180. Audivi indigenas uti decocto radicum hujus plantae in curanda lue venerea.

32. ANTHEMIS (*noveboracensis*) (*an Anthemis cotulae?*) 199. Herba hac nostrates feliciter utuntur in cataplasmate vel suffimento ad discutiendas contusiones et suffusiones.

33. MYRICA (*asplenifolia*) 224. Indigenas uti radice hujus Plantae in ore masticata ad sistendum sanguinis fluxum in vulneribus recentibus, mihi narratum est.

Caput IV.

Ex his tantum non omnes in America percelebrari coeperunt, tanquam specificae adversus varios morbos.

34. SPIGELIA (*anthelmintica*) Auctore Brounio, decantatissimum exstitit medicamen contra vermes, scilicet infusum herbae propinatum Cyathis duobus quavis 3:a hora, et deinde Cyathus unus pro dosi. *Hanc medicinam nuper Holmiae verminantibus pueris felici cum successu praescripsit experient. D. D. Bergius.*

35. SPIRAEA (*trifoliata*) Radicis in pulverem redacti scrupuli duo blande per vomitum expurgant. *Clayt. virg.* 163; et aeque tuto operantur ac unquam Ipecacuanha.

36. PHYTOLACCA (*americana*) cujus vires innotuere inde ab Italia universae Europae usque ad nostras terras, tanquam facile unicum adhucdum cognitum medicamentum efficax in cancro, si succus ejus expressus instilletur ulceri cancroso; id, quod crebris experimentis notum est testatumque. Monendum tamen est, quod si succus vernus expressus fuerit, frustra adplicatur: mitis enim tum est omnisque acrimoniae expers, adeo ut test.

Celeb

Celeb. Kalmio ab Americanis tum temporis inter olera recipiatur et aſſumatur; Quod tamen absque diſcrimine vitae non auſint incolae, poſtquam rite adoleverit; quamobrem etjam providendum eſt, ſi ſuccus vernus neceſſe habebitur, ut potius ab radice, quam ab herba exprimatur, vid. Kalm. *relat.* 95.

37. POLYGALA (*Senega*) eſt illa radix, qua feri Americani veluti arcano ſe ſuosque curant a morſu Crotalophori, ſi alia bene non ſucceſſerint. Hanc etjam poſtmodum *Tennentius* inſigni cum emolumento in febribus inflammatoriis adplicavit, quapropter lauto praemio a Parlamento Penſylvaniae mactatus eſt, quippe, qui vix jactura 3 a 4, centum ſervavit a pleuritide; dum alias 50 ex 100 deceſſerint, uſum hujus radicis negligentes. Fuſius de his egit Medicus Regius Celeberr. Dn. Kiernander in diſſ. ſua de Radice Senega, in amoenit. Acad. Upſ. quam adeas, Vol. II. p. 126.

Caput V.

KALMIUS (*Petrus*) Celebris Profeſſor Aboënſium, qui A:o 1747 iter fecit in Americam ſeptent. ſatis ſibi non duxit, explorare latebras naturae ejusque dotes pandere, floramque Americanam incomparabili auctu ditare; ſed in eo juxta occupatus fuit, ut, quoad fieri potuit exploratis herbarum viribus, rei Oeconomicae itemque Medicae conſultum eſſet.

38. LOBELIA (*ſiphilitica*) ejusque efficacia in lue venerea exſtirpanda ab eo graphice deſcripta legitur in Act. Acad. Scient. Holmenſ. in hunc modum:

„*Lobelia, ut efficax remedium contra luem veneream a Pe-*
„*tro Kalmio deſcripta.*

Fera gens americanorum borealium jam diu experta eſt luem veneream apud ſe identidem graſſantem,

parum certa, utrum ab Europaeis id mali in se translatum, an etjam supra eorum adventum inveteratum sit. Quicquid interea id rei sit, tamen certior factus sum a fero quodam et immansveto horum hominum viro, Luem hanc, multo ante, civitates eorum foedasse, quam Europaei adventarant, quippe qua juvenes eorum bellatum euntes contra Americanos australiores, utpote qua latius serpserat malum, hoc morbo infecti rediere. Unde jam hinc multo ingravescere coepit.

Interim tamen observare convenit, quod, quemadmodum Incolae horum locorum subito hac peste corripiantur, ita illam quoque extemplo profligare possunt; Immo vero, si usque adeo praevaluisset morbus, ut aegrotus inde velut semiputris foetorem spargeret, qui alios longe arceret; tamen brevi sanaretur eo successu, ut nunquam in morbum recideret, nisi voluntario ausu eundem sibi denuo contraxerit. Et hanc quidem medendi rationem ineunt medicamentorum mercurialium ignari, eundemque hunc morbum facillimum curatu reputant.

Quum superiori anno in Canadam perveneram, fere nemo, qui feros Americanos adierat, non celebrabat eorum solertiam hunc morbum meris herbis propulsandi, sed querebatur curiosissimus quisque, quam difficiles sint incolae in communicanda sua medendi ratione; quippe quae arcana studiose servatur, dum credunt remedia sua perdere virtutem viresque, si forte Europaeis innotuerint, seseque deinceps spe cadere ulterioris usus.

Fuere Galli haud pauci, qui auro aliisque incitamentis sategerunt feros flectere ad aperiendam sibi hanc medendi rationem, sed irrito conatu; quin immo misera experientia didicerunt hac lue foedati, demum reconvalescere ope et liberalitate humanissima ferorum horum hominum.

Dum proxima aestate Chiliarcham W. Johnson adi-

ri

re mihi licebat, varios de variis horum hominum et locorum rebus sermones sciscitando ferebam. Habitat idem ille medius inter hos feros, quas nullis non officiis sibi devincire studuit, unde illum quoque veluti patrem suum, ad sustentationem eorum mirifice conferentem, adamant; immo familiae incolarum perplurimae, quippe dum norint se benigne ab eo exceptum iri, omnique re necessaria sibi gratis provisum, veluti agmine, ad eum duntaxat videndum, ex dissitis terris confluunt, dum ille in lucro ponit usus eorum ultro deservire. Praeterea, quod pari cum honore de eo etjam dicendum erit, scientias maximi facit, eisque amplificandis ornandisque omni nisu invigilat. Hunc itaque, quum jam diu inter feros vixit, mores eorum, si quis alius, perdidicisse, verisimile est. Ergo itaque praeter alia asseverabat mihi, feros scire contagionem veneream meris herbis facillimo negotio profligare, cujus rei multa ipse testis mihi narrabat experimenta, in multis adhuc superstitibus, facta, quorum quosdam usque adeo occupasset lues, ut cadaverum more foetebant aliis super alia ulceribus utrinque depasti. Nigritarum par, maritus uxorque, aequato morbo fere ad internecionem correpti, intra decem dierum spatium ita vires recuperarunt, ut muneribus suis ambo fungi possent, sensimque extra discrimen positi, sobolem vegetam procrearunt, ut missas faciam alias, hujusmodi narrationes perplurimas.

Jam hinc percontabar, an cuiquam notae hae herbae antivenereae essent, cumque nulli affimarent, rogabam Chiliarcham Johnson, experiretur, annon ipse eas explorare posset, utpote unus, qui apud feros meritorum vi valebat, indeque totum orbem litterarium in aere suo fore ajebam; a quo non abnuit, sed omnem operam in expiscanda medicina ista semet locaturum spospondit.

 Hoc

Hoc animo, ut incepta prospera essent futura, Chiliarcham submonebam, (enim vero curatio morbi mulieribus praecipue commissa erat) vellet unam post alteram singulatim accersere, unique, nulla alterius conscia, injungere, ut monstraret sibi herbas, quibus adversus memoratam Luem uti suessent, nec contentus esset, hortabar, inspectione foliorum aut radicis, verum integram herbam panderent.

Ne autem multus sim in praedicanda Illustris hujus viri in extricando arcano indefessa opera, ferosque illiciendi studio, sufficiat dixisse, tres harum mulierum tandem protulisse eandem herbam, cum eadem narratione de medendi methodo. Erat praeterea vir quoque inter feros, curatione dicti morbi percelebris, qui, quamquam radices ejusdem herbae producebat commendabatque aliam tamen radicem magis laudabat, cujus usum ac vires ab avo suo didicerat, eandemque se multo malle, affirmabat.

Interea vero, quaenam potissimum erant hae herbae paucis expediam:

Sunt in America septentrionali quinque species Lobeliae, quarum Princeps adversus Luem veneream una est.

Mihi autem, dum densas silvas asperasque vias peragro, sarcinam librorum botanicorum mecum portare non licet, quin oportet ita res meas componere, ut, dum suppetat papyrus ad insternendas herbas, tantillumque chartae, atramenti et instrumentorum scriptionis mihi satis esse patiar; nempe memor molis eundo indies crescentis. Itaque descriptane jam ante haec herba sit, nec satis scio, nec, si descripta est, quo nomine veniat, facile dixero. En igitur illam descriptam, idque ita jam, ut in bibliotheca botanica appareat, utrum dudum delineata sit nec ne. Cumque plerosque, Botanices gnaros, Latini termi

terminis aſſveſſe norim, herbam hanc Latiali ſermone ſiſtere placuit.

RADIX perennis, fibroſa: fibras plurimas albas, lineae craſſitie, duorum digitorum longitudine plus minus, glabras tanquam e centro emittens.

CAULIS ſimplex (interdum tamen ramos emittens), erectus, diverſae longitudinis, ab 1 ad 4 pedum longitudinem, communiter tamen 1 ad 2 pedum longitudinem, teres, glaberrimus, laevis, ſubnitidus, pallide viridis aut interdum rubeſcens, praecipue verſus inferiorem partem, foliatus; folia usque ad ſpicam florum gerens.

FOLIA duplicis generis: Radicalia ſcilicet primo anno, Caulina vero anno ſecundo primum prodeuntia.

Folia Radicalia ovato-lanceolata, ſubacuta, crenato-plicata, glaberrima, utrinque ſubnitida, obſcure viridia cum tinctura purpurei, in petiolos deſinentia.

Folia Caulina per totum caulem ſparſa ovato-lanceolata, ſubacuminata, inaequaliter dentata, patentia, plura, glaberrima, ſubnitida, in petiolos deſinentia, ad margines puncta albida tantillum elevata ſunt; quid, quod ipſi denticuli ejusmodi puncta albida elevata gerant; nervi in inferna folii ſuperficie longitudinales elevati.

Rudimentum florum ad alas inferiores.

FLORES ſuperiorem partem caulis occupant, pedunculis 2 vel $2\frac{1}{2}$ linearum longitudine inſidentes; quivis flos ſedet ad alam folioli lanceolati, acuti, ſerrati: ſerraturis ſubulatis.

Flores fere erecti, magni, caerulei, magnitudine vix floribus Lobeliae, flos cardinalis alias dictae, cedentes.

Calycis laciniae lineares, acutae, longae, ſcilicet 5 ad 8 linearum longitudinem, marginibus prope baſin retrorſum flexis.

Reliqua floris ſunt Lobeliae vide Characterem in *Linnaei Gen. Plantarum.*

Si fregeris herbam, ſuccus lacteus undique deſtillat. Nonnulli caulium grandiorum, farragine radicum gaudent, inſtar radicum ceſpitis.

Folia caulina majora haud raro 4 ſeu 5 pollices longa ſunt, unumque cum dimidio lata. Inferiora caulina folia lanceolato-ovata ſunt ut plurimum.

Folia inferiora primum caule decedunt. Interdum plures caules ex una radice enaſcuntur. Plantaeque major caulis ſaepe diametri pollicis dimidii eſt.

Sero autumno folia maculis fuſcis plena conſpiciuntur.

Effloreſcit herba circa d. 21 Julii, ſeminaque matura ad initium Septembris colliguntur.

Locus natalis humidus ſubmadidus, ad ripas amnium et fluviorum, habetque in vicinis *Eupatorium ſpeciei omnis; Lycopum, Bidentem, Mimulum, Chelonem acadienſem, Helxinen caule tetragono aculeato, Perſicariam urentem &c.*

Guſtum radicis parum abhorrentem a Tabaco ſenſi, quippe qui diutius ori adhaeret et vomitum ciet.

Et haec quidem illa LOBELIA eſt, qua feri communiter ac praecipue utuntur adverſus Tabem Veneream. Curaque perquam ſimplex eſt, uti horum hominum omnis; et peragitur in hunc modum:

Sumunt radices herbarum quatuor, ſex vel plurium, prout violentia morbi id exegerit, easque lavant. Alii recentes radices commendabant, alii vero ſiccatas malebant, ſcilicet quibus ſupra tres annos ſiccatis uſi ſunt multi cum inſigni emolumento ſuo. Coquuntur deinceps radices in vaſe quocunque, parum enim refert horum hominum ubi coquantur, quippe quibus, praeter cacabas ex orichalco et aeneas, ſuppetant nulli ad elaboranda medicamenta ſua.

Matutinis horis propinatur aegroto, decocti quantum unquam placuerit, aut ipſe potare poſſit, eodemque, per reliquum

quum diei pro potu ordinario, utetur, inde dum alvum ad hypercatharsin ciere coeperit, ut saepe fit, extenuandum est decoctum, donec id recte ferre potuerit; quae dum aguntur, ab ebrietate omnino abstinendum est. Potissimum autem tenuiori victu vescatur, ac ipso quidem ex regno vegetabili desumto, tametsi carne quoque aegrotanti interdum ali liceat: Altero die, itemque tertio, pergit aeger eadem via decoctum non solum bibens, sed quotidie eodem etjam se totum, et praecipue partes laesas, lavans, continuabit diaetam isthanc per quatuordecim dies, aut septimanas tres, ex quibus morbum haud raro superatum experiri contingit.

Si aegrotus ulcerum plenus est, sub curatione ad eadem verrenda adhibetur Geum floribus nutantibus, fructu oblongo, seminum cauda molli plumosa. Linn. flor. Svec. 424. apud nos crescens locis humidis. Hujus radix exsiccata, pulverisata, inspergitur ulceribus depurandis. Et sicubi acciderit, ut, dum morbus altius aegrotum obsederit parum proficiat usu decocti Lobeliae, sumantur radices Ranunculi, foliis radicalibus reniformibus crenatis, caulinis digitatis, petiolatis. Gronov. fl. virgin. mundatas misces Lobeliae, coquis, decoctumque aegro propinas. In his tamen cavendum est, ne nimium hujus Ranunculi sumatur, quippe quo inflammatio intestinorum facile oriri posset. Decoctum hoc mirifice purgat vomitumque ciet et spem omnem successus aequat. Sin autem fortius fuerit, veneni naturam induit, haud aliter ac Radix Angelicae canadensis purpureae, quae acerbum illud toxicum est, quo uxores ferorum, a viris suis rejectae, se ipsas internecioni dare solent, Ac cui veneno, ne ulla quidem medicina, quin ipsa praesidia adversus Caudisoni morsus, antidotum non est.

Erat insuper alius virorum ferorum, curatione morbi venerei inclitus, ac cujus fidei in revelandis arcanis suis multum

multum tribuebat Chiliarcha Johnſon, is, inquam, etjamſi Lobeliae uſum tantundem collaudabat, tamen majoris faciebat Radices CEANOTHI *Linnaei*, ſeu CELASTRI *inermis, foliis ovatis, ſerratis, trinerviis. Linn. Hort. Cliff.* 73. *Gronov. flor. Virgin.* 25. Decocto hujus, in modum Lobeliae parato, totam peragebat curationem ſuam. Decoctum iſthoc coloris rubri eſt, inſtar ſangvinis. Sin autem morbus nimis invaluerit, ſumantur RADICES *Rubi caule aculeato, foliis ternatis. Linn. flor. Svec.* 410. illaeque prioribus miſceantur.

Praeterea contingebat mihi noſſe hominem, qui ante aliquot annos laboraverat hoc morbo haud procul ab diſcrimine vitae, at ope ferae cujusdam mulieris perfecte reſtitutus. Is adhucdum ſervaverat manipulum radicum, cum foliis radicalibus, ſibi tam ſalutarium, quas, dum inſpexeram, omnes memoratae Lobeliae eſſe apparebat. Atque his herbis aeque inſignes ſtupendaeque curationes inſtitutae ſunt, ac unquam Mercurio, ſaltim cum eo diſcrimine, ut ferorum medendi ratio nunquam in periculum vitae aegrotum vocet. Sic enim nullum Americanum ferum hac Lue obiiſſe unquam audies, nec ſuppetit ullum exemplum aegroti, quantumlibet hoc morbo depaſti, ſub curatione vita defuncti, neque ullum incuratum abiiſſe meminit quisquam: Tandem ex illis, qui dolenda vice, utramque ſanandi viam, nempe Mercurio, aut hiſcemet herbis reconvaleſcendi, experti ſunt, affirmant curationem per herbas, alteri multo praeſtare.

Ego vero, quamquam ſincere optavero, nunquam nobis Suecis opus eſſet Mercurio aut his herbis in propulſanda foediſſima Lue; tamen mearum partium, quippe hiſtorici naturalis eſſe duxi, has herbas cum uſu ſuo vulgare; qua in re, ſi quid mitius aut lenius protraxerim, quam hi forte vellent, qui pro nefando morbo, ad terro-

rem

rem aliorum, omne remedium exesse juberent, juvabit tamen et in medium consuluisse, et, si, qui nulla culpa sua pestem hanc sibi contraxerint, vitae miserorum hominum adserendae, tollendoque malo, meliori mitiorive adminiculo providisse.

Porro Medicorum cura erit altius naturam et vires harum herbarum indagandi, emendandique usum earum et alia, quae inconditos Americanos adhuc forte lateant, utpote quorum Theoria Medica nec dum commendari possit, sufficiat autem mihi, ex ratione muneris Historici naturalis, visa auditaque in medium vocasse.

Et sic tandem usum quarundam herbarum sistere licuit, primum quidem, ut fit, mihi nullius momenti, praeter delectationem Botanici curiosi, visum; Dein vero dum in mentem revoco eorum exprobrationem, qui quondam me viderunt herbas colligentem, qua vires et usum, me et alias latentes, quaesiverunt: Cui bono? cumque eorum recordor, qui Naturae curiosos ludificantes ajebant, satis esse aliis negotiis impari, muscos et muscas legere; suppuduit mei homines, quippe qui in itineribus meis, auctaque experientia, meliora edoctus, intellexi, eam demum herbam, quam forte ut vilissimam saepe numero spreui, utilissimam pretiosissimamque fore. Quin didici, illam utplurimum rem, herbam, puta, insectum etc. vilipendi, flocci naucique primum factam esse, quae, dum usum et virtutem suam probavit, fere omnem aestimationem longissime superaverit. *Conf. anteced. N.* 18.

39. LONICERA (*diervilla*) eodem auctore commendatur, ut efficax in Gonorrhaea et suppressione urinae, frequentaturque in America Boreali *vid. Kalm. Relat.* 40.

40. CHENOPODIUM (*anthelminticum*) semina communiter usurpantur adversus vermes apud Americanos Boreales, qui inde omni alio anthelmintico ultro carent.

Semina lumbricos e corporibus infantum expellunt. Clayt. virg. 145.

41. AGRIMONIA (*eupatoria*) Radix infusa apud Canadenses in usu est pro febribus calidis curandis.

42. GEUM (*rivale*) Radix aeque frequentatur in febribus intermittentibus, apud Americanos septentrionales, ac apud nos *cortex Chinae*, adeo ut parum de China solliciti, voti haud dubie compotes sint. *Ceterum D. D. Bergius fidem mihi fecit, radicem hanc pulverisatam in Tertiana tantundum a se tentatam, successu non caruisse.*

43. MONARDA (*mollis*) pari quoque modo subministratur in febribus intermittentibus in America septentrionali; eodem auctore. Adhibetur quoque pro stomachico in morbis epidemicis & contagionibus quibuslibet. *vid. Kalm. Relation p.* 87.

44. HAMAMELIS (*virginiana*) Decoctum corticis validum usum praestat in morbis Ophtalmicis. Auctor se vidisse ait, ferum quendam hac medela sanasse virum juvenem, cui lumen semestre plane ademtum erat. *Kalm. Relat. p.* 52.

45. IRIS (*versicolor*) Radix mirifice valet in ulceribus tibialibus, ut & in vulneribus recentibus. *Kalm. Relat. p.* 61.

46. MYRICA, (*cerifera*) Radix in dolore dentium usum suum probatum apud Americanos boreales. *Kalm. relat. p.* 90.

Praeterea hujusmodi alia, ne falcem in alienam messem intulisse videar, certo certius confidens, Auctorem nostrum Cl. D. Kalmium nihil omissurum, quo haec omnia niteant in Itenerario suo, quod fructuosissimis observationibus collustratum, propediem gratulabundi erimus visuri.

§. 10.

Hinc jam facile apparere putaverim, quam eximiis medica-

medicamentis America ſeptentrionalis ſcateat, quantoque cum damno generis humani nos eadem ignoremus; quin incitemur ad eadem in Pharmacopoeas noſtras invehenda, aut etjam in hortis noſtris colenda, ut dum miſeria id exegerit, habeamus, quo ſalvi ſimus. Quid? Quod condocefimus nihil impedire, quo minus eadem obtineantur in aliis terris exoticis, quae in America uſu venerunt, quippe, dum ibi locorum inqviſiverimus, quibus incolae nitantur remediis, ſimulque vegetabilia eorum, tantundem frequentata, innotuerint, abundabit genus humanum multo pluribus eximiisque remediis ingenti cum emolumento ſuo.

§. II.

Ex allatis, praecipuae hae commendandae erunt, quae in hortis noſtris facillime coluntur, multoque efficaciores ſunt recentes, quam quae ex peregrino ſolo diutius exſiccatae invehuntur; quarum quidem ARALIA *nudicaulis et racemoſa*, utpote ſuccedaneum ſarſaparillae, ſemet mirifice probat. COLLINSONIA *canadenſis*, quae ſe guſtui tam ſingularis praebet, quaeque tantopere commendatur in *Colica lochiali*, aliquando a Medicis noſtratibus uſu recepta, virium erit procul dubio haud ſpernandarum. LOBELIA *ſiphilitica*, quae tam ſtupendos edidit effectus in tenaciſſimo morbo illo, qui alias non niſi mercurialibus, eisque haud ſine tormento, cedit, forte non negligetur a Medicis, ſi modo nomen Medici misericordis mitisve tutare cupiunt. Haec autem, ubi apud nos coletur, ſeminanda erit in ſolo ſabuloſo minus ſicco. RUMEX *britannica* uti fere unica ad ſananda ulcera antiqua cachectica ſcorbuticorum ſine periculo vitae, nunquam ſatis aeſtimanda erit, ex cujus affine vidimus effectum memorandum, videlicet *Rumice aquatico*, qui pari modo frequentari debet. SPIGELIA *anthelmintica* eo dignior eſt

D 2 quae

quae ex Pharmacopoeis nostris depromatur, quo plures hi sint, qui vermibus saepe numero torquentur. Et licet Pharmacopoeae nostrae abundent medicamentis Anthelminticis, spe tamen hucdum in eisdem posita, fere singuli cadimus ut plurimum. POLYGALA *senega* tanquam specificum remedium in morsibus viperarum itemque in morbis inflammatoriis, haud quaquam omittenda est, dum tantae myriades hominum anno quovis apud nos pleuritide et peripnevmonia plectuntur. Anno MDCCLIII dum forte N. D. Praeses ex refrigeratione Peripneumoniam sibi contraxerat, sumebat hujus Radicis ʒj pro dosi ter in die, qua, intra biduum perfecte liberatus evasit. Singularis hujus radicis sapor, qui acidus est et simul calidus, monere videtur, huic aliquid inesse, quod frustra in aliis medicamentis simplicibus quaesiverimus. ACTEA *racemosa* exhibet nobis medicamentum repellens, unde facile commonefacti simus *acteam spicatam* nostratem in lucis nostris ubivis crescentem defectui hujus substitui posse. PHYTOLACCA *americana* plantanda esset in omni horto Pharmacopolarum, ut ingravescente morbo mortales tantundem vexante, saltim aliquis e miseria eriperetur. GEUM *rivale* nobis tam familiare et domesticum plus ultra tentandum esset, ut inopes emendae Chinae impares, haberent aliquid sibi salutare: Ne dicam alia haud temere contemnenda.

TANTUM.

